

Dermatologie

Rosacea

Wat is rosacea?

Rosacea is een veel voorkomende chronische aandoening van het gezicht die vooral gezien wordt bij vrouwen van middelbare leeftijd. De oorzaak van rosacea is onbekend. De aandoening is goed te behandelen (beter gezegd: te onderdrukken) maar bijna nooit definitief te genezen.

Hoe ontstaat rosacea?

Rosacea ontstaat meestal rond het 30e levensjaar en komt meer bij vrouwen dan bij mannen voor. Het treft vooral blanke mensen met een licht huidtype. Zonlicht en andere vormen van warmte zullen bij de meeste mensen met rosacea een verergering van de verschijnselen geven. Een oorzakelijke rol van voeding is nooit aangetoond; wel kan (tijdelijke) verergering van de roodheid optreden door het drinken van alcohol en het eten van sterk gekruid voedsel. Ook het gebruik van cosmetische producten in het gezicht kan rosacea tijdelijk wat verergeren.

Wat zijn de verschijnselen?

De verschijnselen van rosacea zijn vooral te zien op de neus, de wangen, het voorhoofd en de kin. De belangrijkste kenmerken van rosacea zijn blozen (vanzelf wegtrekkende roodheid), blijvende roodheid, papels (pukkels) en pustels (puistjes) en uitgezette bloedvatjes (couperose). Blozen kan komen door emotie, warmte, zonlicht, alcohol, hete dranken en spijzen of de menopauze. Blijvende roodheid is het meest voorkomende kenmerk van rosacea. Daarnaast zijn er bij rosacea ontstekingsverschijnselen (pukkels en puistjes). Deze komen vaak in aanvallen op. Minder vaak komen bij rosacea zwellingen van de huid voor. Sommige ontstaan door ophoping van vocht (oedeem). De zwelling voelt zacht aan en verdwijnt vanzelf. Andere zwellingen ontstaan door toename van bindweefsel in de huid. Deze zwellingen zijn harder en knobbelig en gaan niet vanzelf weg.

Het bekendste is het zogeheten rhinophyma dat ontstaat door toename van het bindweefsel en de talgklieren van de neus. Dit treedt bijna alleen op bij oudere mannen. In het dagelijkse taalgebruik wordt rhinophyma een "drankneus" of "bloemkoolneus" genoemd. Ten onrechte, want het ontstaan van rhinophyma heeft niets te maken met alcohol (en trouwens ook niet met bloemkool).

Oogafwijkingen komen bij 6 tot 18% van de mensen met rosacea voor. Oogafwijkingen bij rosacea zijn vooral ontsteking van de oogleden (blefaritis) en van het hoornvlies en het bindvlies (keratoconjunctivitis). De meest voorkomende symptomen van rosacea van de ogen zijn droge ogen, branderigheid, steken, tranende ogen en een gevoel alsof er iets in het oog zit (gevoel van zandkorrels). Ook komt migraine bij veel patiënten met rosacea voor, vooral bij hen die last hebben van blozen.

Hoe wordt de diagnose gesteld?

De diagnose rosacea kan meestal aan de hand van de verschijnselen worden gesteld. Soms wordt onder plaatselijke verdoving een stukje huid weggenomen voor microscopisch onderzoek (een biopt). In een enkel geval zal de dermatoloog allergietesten doen om een bijkomende allergie voor bijvoorbeeld cosmetica uit te sluiten.

Wat is de behandeling?

Rosacea is meestal goed te behandelen, maar zelden definitief te genezen. Binnen een halfjaar na staken van de therapie treedt bij de helft van de mensen weer een verergering op. Bij een milde rosacea wordt gekozen voor behandeling op de huid zelf. Wanneer dit onvoldoende helpt, wordt behandeling met tabletten toegevoegd. Bij ernstige rosacea wordt direct met zowel tabletten als met lokale therapie behandeld.

Lokale behandeling (op de huid zelf)

Bij de lokale behandeling wordt meestal gekozen voor metronidazol in hydrogel of op crèmebasis. De pukkels en puistjes bij rosacea reageren ook goed op de lokaal toegepaste antibiotica clindamycine en erytromycine in lotionvorm.

Behandeling met tabletten en capsules

Antibiotica

Tetracyclines:

Behandeling met tetracyclinehydrochloride, doxycycline of minocycline heeft een gunstig effect op zowel de huid- als oogafwijkingen van rosacea. Met deze middelen kan na 2 maanden behandeling een verbetering van 90% in het aantal pukkels en puistjes gezien worden. Vaak wordt deze behandeling gecombineerd met een lokale therapie met metronidazolcrème of -gel.

Metronidazol:

Ook behandeling met metronidazol is effectief. Andere antibiotica die voorgeschreven kunnen worden zijn claritromycine, ampicilline en erytromycine .

Overige tabletten/capsules

Isotretinoïne:

Bij rosacea die niet op andere behandelingen reageert kan isotretinoïne goede resultaten geven. Eén van de nadelen van isotretinoïne is dat het de oogafwijkingen van rosacea soms kan verergeren. Isotretinoïne heeft relatief veel bijwerkingen. Dit middel is dan ook geen eerste keus.

Behandeling van specifieke verschijnselen van rosacea

Couperose

De uitgezette adertjes van couperose kunnen elektrisch worden dichtgeschroeid (met de elektrocauter) of worden behandeld met lasertherapie of een flitslamp.

Oogafwijkingen

Langdurige behandeling met doxycycline en tetracyclinehydrochloride geeft bij nagenoeg iedereen die oogafwijkingen van rosacea heeft verbetering. Lokale behandeling met metronidazolgel en fusidinezuurgel verbetert de symptomen van ooglidontsteking. Goede ooglidhygiëne is belangrijk. Voor droge ogen kan “kunstmatig traanvocht” zoals hypromellose of methylcellulose worden voorgeschreven. Voor de behandeling van sommige vormen van oogontstekingen komen lokale corticosteroiden (bijnierschors hormonen) in aanmerking. Deze therapie zal worden gegeven door de huisarts of door de oogarts.

Rhinophyma

Zodra een patiënt rhinophyma begint te ontwikkelen (zwellend van de neus), is behandeling nodig met plastische chirurgie, met elektrochirurgie (wegbranden) of met chirurgische lasers. De beste resultaten worden behaald met de CO2-laser. Daarmee kan de operateur nauwkeurig snijden en dichtbranden.

Wat kunt u zelf nog doen?

U kunt bij u zelf nagaan wat de verschijnselen van rosacea bij u verergert en zo ja, welke dat zijn. Dit kan bij ieder mens anders zijn. Van invloed kan zijn: warmte, kou, wind, hete dranken, inspanning, gekruide eten, alcohol, emoties, huidreinigingsmiddelen en medicinale producten die de huid irriteren, opvliegers (menopauze) en medicijnen die blozen veroorzaken of verergeren. Voor alle mensen met rosacea geldt dat ze de zon zoveel mogelijk moeten mijden. Mocht u toch in de zon zitten dan moet u een zonnebrandcrème met een hoge beschermingsfactor aanbrengen. Het gebruik van camouflerende cosmetica die de roodheid verbergen, kan zeer prettig zijn voor diegenen die zich voor hun rode gezicht schamen.

Wat zijn de vooruitzichten?

Ook al zijn de verschijnselen van rosacea zeer vervelend en cosmetisch erg storend, rosacea is geen ernstige ziekte. Er treden - behalve bij sommige oogafwijkingen - geen complicaties op. Verder is het goed dat u weet dat rosacea goed te behandelen is, maar niet definitief te genezen. Na het stoppen van de therapie met crème, gel, lotion, tabletten of capsules zullen de verschijnselen na verloop van tijd dus meestal weer terugkomen.

Vragen?

Als u na het lezen van deze informatie vragen hebt, kunt u op werkdagen contact opnemen met de polikliniek Dermatologie.

Telefoonnummer: (0515) 488 108.

Hebt u opmerkingen of tips over de informatie in deze folder?
Wij ontvangen ze graag via folders@mijnantoniushuis.nl

